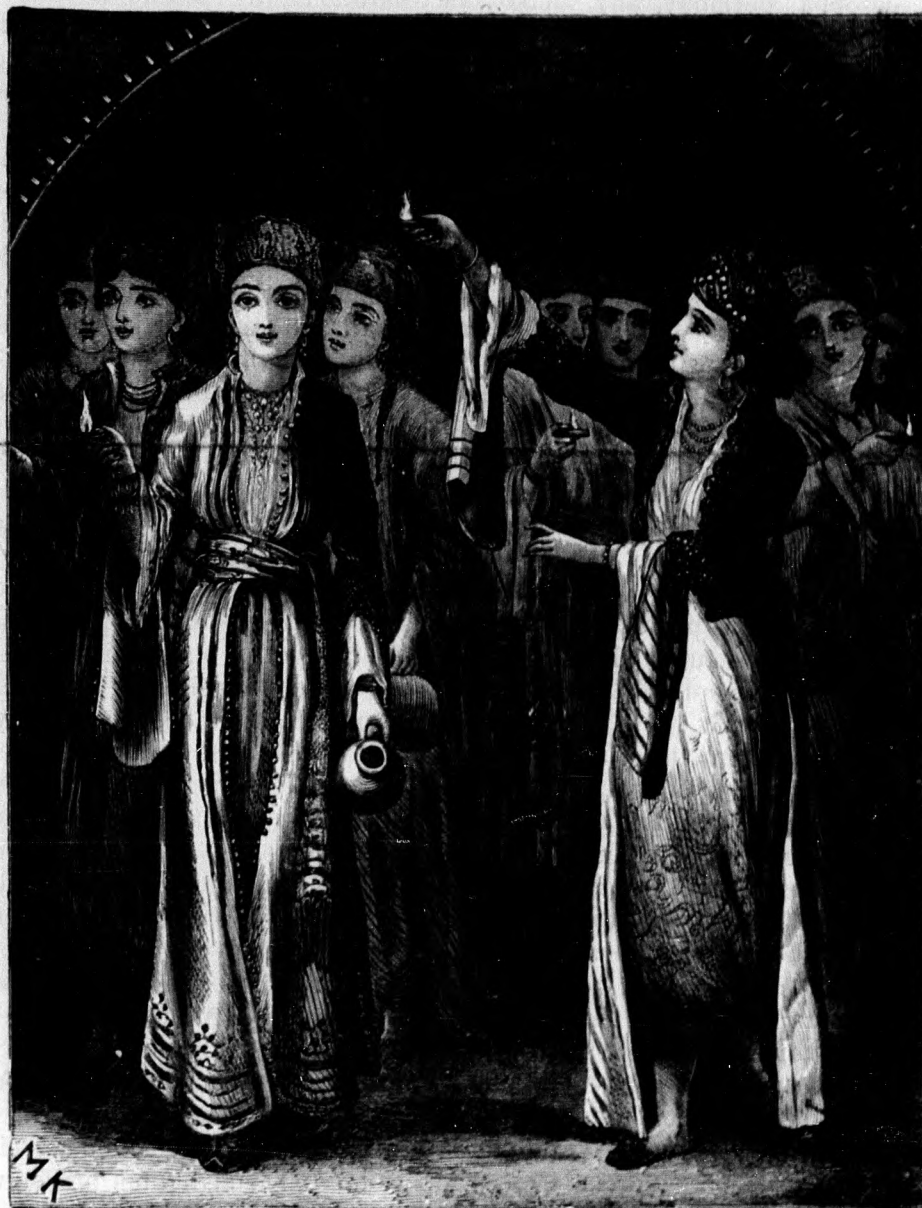

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<p><i>Predplatná cena:</i> Na celý rok 2 zl. — kr. Na pol roka 1 „ — „ Na štvrt roka —, 50 „ Jednotlivé číslo 3 kr.</p>	<p>Vychodí každú nedeľu.</p> <hr/> <p>Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.</p>	<p><i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14. Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</p>
---	--	--

Opatrné a bláznivé panny.

Vyjednávania o pokoj.

Už sme v druhom mesiaci bežiacého roku a žiaľbohu ešte sa vždy nachádzame v bezzákonitom stave a dnes sa nedá ešte ani len predvídať, kedy vstúpime na zákonitú pôdu ústavnosti.

Vďaka buď vláde za to, že zlé následky tohoto bezzákonitého stavu v každodennom potyku nepocítif veľmi, tým citeľnejšie budú ale tieto následky v budúcnosti, lebo budú slúžiť za príklad, jako sa dá krajina spravovať aj bez krajinského rozpočtu, čo môže byť prípadne tmavým hrobom našej tisícročnej konštitúcie. Zlé následky terajšieho bezzákonitého stavu preto necítif tak veľmi v každodennom živote, lebo vláda na vlastnú zodpovednosť porobila poriadky, aby všetko tak išlo, ako keby sme mali krajinský rozpočet odhlasovaný, vyjmuc, že zabránila eksekvovanie daní. Keď ale v každodennom živote aj necítif tak veľmi nadmier škodlivé následky terajšieho bezzákonitého stavu, tým strašlivejšie následky môžu mať v budúcnosti. Dnes žijeme už vyše mesiaca v bezzákonitom stave, kto nám ručí za to, že o pár rokov neskorsie nebudeme sa nachádzať v bezzákonitom stave prípadne roky? No ale nerozjímajme teraz veľa nad tým, jaké zlé nás môže potkať v budúcnosti, veď možno že nás toto zlo ani nezastihne, a tak načo by mal vlastenecký žiaľ už teraz svierať naše srdcia.

Rozjímajme radšej nad tým, čo je toho príčinou, že parlamentárne stránky nijak nevedia medzi sebou uzavrieť pokoj, aby už raz nastúpily tiché riadne pomery.

Pokoj sa preto nepodarilo posiaľ uzavrieť, lebo oppositionálne stránky pri uzavrení pokoja nevedie láska za verejné záujmy, lež pri určení podmienok majú pred očima iba vlastný osobný záujem.

Opposície predovšetkým žiadajú, aby sa br. Bánffy poďakoval, prv než bude pokoj uzavrený. Liberálna strana naproti tomu žiada, aby návrh o indemnite bol odhlasovaný ešte terajšej vláde. Toto je potrebné nielen preto, aby zástava liberálnej strany neutrpela žiadnej škvrny, lež aj preto, aby už raz bol koniec bezzákonitému stavu. Jakkáhle by sa opposiciám podarilo baróna Bánffyho násilne odstrániť, to by znamenalo poníženie, pohanenie liberálnej strany a znamenalo by všemohúcnosť obštrukcie. Liberálna strana je hotová pokoju k vôli obetovať ministerského predsedu a celé ministerium a tým doniesla tak veľkú obeť, že väčšiu už nemohla. Opposície sa ale s týmto neuspokoja, oni žiadajú nielen hlavu Bánffyho, lež aj úplné pokorenie liberálnej strany. Keby liberálna strana na rozkaz rozhadzujúcej sa opposície nechala padnúť Bánffyho

prv než bude pokoj uzavrený, či by to neboto to najväčšie pokorenie liberálnej strany, či by sa tým táto strana nezneuctila natoľko, žeby si ju nabudúce nikto viac nectil? Liberálna strana nemôže dovoliť, aby svojho vodcu tak odprášila, jako sme zvykli odohnať sluhu, ktorý nás obkradol, alebo siahal na náš život.

Opposície si vytkly za cieľ, že sbuktatujú Bánffyho. Barón Bánffy pokoju k vôli chce dobrovoľne odstúpiť a liberálna strana bár so žiaľom, tiež pokoju k vôli, privolila k tomu, aby sa barón Bánffy poďakoval a odstúpil, pravdaže tak, aby odstúpenie jeho nevyzeralo ako nejaké vyhnanie. Opposície tedy dosiahly vytknutý cieľ, barón Bánffy pokoju k vôli odstúpi. Hja, lenže sa opposície s týmto nechcú uspokojiť, ony chcú svetu ukázať, že nielen odstúpenie Bánffyho dosiahly, lež že ho spolu s celou liberálnou stranou pokorily až po čiernu zem.

Dajme tomu, že odstúpenie Bánffyho leží v záujme krajiny, že odstúpenie jeho je verejným záujmom, to už ale žiadon blbec neuverí, žeby verejným záujmom bolo pokorenie uhorského ministerského predsedu a pokorenie tej liberálnej strany, ktorá Uhorsko behom 30 rokov tak vysoko pozdvihla. Takéto niečo je besná pomsta jednotlivcov, ktorou nepokoria natoľko baróna Bánffyho a liberálnu stranu, lež tou najväčšou hanou obkydajú dosiaľ čistý címer Uhorska.

Nuž hľa, takto nežistne vyjednávajú opposície s liberálnou stranou, takéto podmienky stavajú liberálnej strane.

Ale poďme ďalej. Opposície žiadajú rozšírenie volebného práva, žiadajú to preto, aby vraj dostali právo hlasovania aj menej majetní ľudia. Lenže toto rozšírenie volebného práva nežiadajú preto, aby politické práva boly rozšírené, lež len preto, lebo dobre vedia, že menej majetní zväčša s opposíciou držia. A tak tedy žiadajú rozšírenie volebného práva, nie aby ľudu pomohli, lež aby počet opposičných voličov rozmnožili a pomocou nich si prípadne zadovážili väčšinu.

Keby opposícii išlo skutočne o blahobyť ľudu, tak by medzi body pokoja boly vzaly aj nasledovné: zotrenie fidei kommissií, veľkých statkov takzvaných latifundií, zotrenie árendovania zemi vo veľkom, zníženie daní, chránenie ľudu od úžerníkov atď. Takéto podmienky ale darmo hľadáme v opposícii.

Opposície žiadajú ďalej čisté voľby. Túto čístopu volieb si ale tak predstavujú, že im je všetko dovolené a liberálnej strane nič. Keď niekto na liberálnu stranu kortešuje, toho treba zavrieť, takýto paragraf vďačne prijmu do zákona. To je už ale do neba volajúci hriech, že sa liberálna

strana opováži aj katolíckym kňazom zakázať kortešovať, zvlášte keď im zakáže kortešačku v kostole. Takýto paragraf nesmie prísť do zákona o čistote volieb. Hľa, takto chcú opozície uzavrieť pokoj, takto nežistne sa ony chovajú voči liberálnej strane. Ty liberálna strana — hovoria — daj sa poviazať silnými povrazmi, my ale nestrpíme na rukách ani nitky.

Všetci až veľmi dobre vieme, že terajší neblahý stav zapríčinila opozíciami zavedená obštrukcia. Čo prirodzenejšieho, než že v tom páde, jak opozície skutočne úprimne smýšľajú ohľadom uzavrenia pokoja, tak vďačne privolia k tomu, žeby sa stanovby snemovne tak zmenily, že obštrukcia nebude bárskeď možná. A čo vidíme? Tie blaho krajiny na srdci nosiace opozície nechcú privoliť k takému zostreniu stanov snemovne, aby väčšina nebola ustavične hatená v donášaní zákonov. A prečo opozície nechcú k tomuto privoliť, lebo si chcú nechať otvorené vedľajšie dvierka, pomocou ktorých by mohli najbližšie zase takú šarapatu zapríčiniť, jako teraz. Opozície tedy nechcú stále zabezpečiť ústavný, konštitucionálny pokoj krajiny, lež chcú si podržať spôsob, aby s času na čas mohli zase takú citlivú škodu zapríčiniť vlasti, jako teraz.

Z tohoto všetkého vidno, že sa opozície ani najmenej nestarajú o všeobecné blaho krajiny, lež si chcú iba svoje stanovisko sosilniť a preto nechcú žiadnu takú podmienku prijaf, ktorá slúži k dobru vlasti. A pre toto nevie byť pokoj medzi stránkami nijak uzavrený.

Slovo k rodákom.

Žiaľnejšej ale ani poučnejšej doby sme tak priam nemali, ako byly oné dni, ba týždne, v ktorých snemové strany takzvano o pokoji vyjednávaly medzi sebou. Žiaľna bola to doba, lebo my postranní pozorovatelia videli sme, na akých slabých nohách stojí, oná predtýmna chlúba naša, parlamentárnym menovaný zákonodarný snem náš. Videli sme aké malichernosti byly dostatočné k zastaveniu veškerej činnosti snemovej, aké daromnosti, ničomnosti byly základom a príčinou toho, že sme s ohrozením ústavnosti do mimozákonnitého stavu vohnaní boli. A videli sme, že ako ľahko dali sa ináčej vzdelaní a rozvažití mužovia uchvátiť osobnej zášti a falošným heslám falošne do víru náruživosti vrhnutým. Videli sme, že tie najsvätejšie pochopy, najšľachetnejšie city a úmysly každý bol hotový prekrúcať bez ostíchania a obavy dľa chůfky, vôle a osobnej potreby, keď len tým svoje škaredé pokračovanie, keď aj nie ospravedlniť, ale aspoň koľko-toľko okrášliť mohol. Na vlast a národ, a na ich po-

treby a záujmy ale len kde-tu a poniektorí mali zreteľ. Nuž žiaľno to bolo, nie div.

Ale aj poučné, a dá Boh, že toto posledné nahradí nám tie škody, ktoré sme ako cenu poučenia zaplatili. Poučenie naše záleží v tom, že na budúce budeme si musieť lepšie rozvážif, koho máme poslať na snem. Rozviazaly sa nám oči a vidíme, že tí, čo márnymi rečami traktovali nás v kruhoch našich, tí práve tak prázdne reči viedli i na diete. Poznali sme ale i mužov, ktorí so sebazaprením preniesli brízgania protivníkov, len aby naša vlast ratovaná bola. Poznali sme mužov, ktorí vedia a chcú pracovať, len aby im možnosť toho daná a zabezpečená bola.

No, práve tak potrebné by bolo, aby aj naši krajinskí zástupcovia z nešťastných príhod posledných mesiacov pre seba poučenie si vzali ešte skôr ako my, a ešte vo väčšej miere.

Čo robili členovia opozície nejdeme znovu spomínať. Hnusná to bola hra s pochopami a skutkami. Všetko, čo istého sme mali, znivočili oni, a príčiny pokračovania svojho vždy len *pozatýmne* nachodili a i to nie v udalostach a v skutkoch ale len v nepravých predpokladaniach. Mrzkými predpokladaniami snažili sa poklesky svoje krásliť, zabudli ale, že verejnosť, — pospolitost, postranní pozorovatelia nesúda a nebudú súdiť dľa reči, ale vedľa skutkov a výsledkov. Zabudli, že verejná mienka bude ich ťahať na zodpovednosť za to, ako užívali onú ohromnú moc a oné veľiké práva, ktoré voličia na nich pod zodpovednosťou sverili.

Milliony mozolných daní stojí nás náš snem. Ochotne dávali sme tieže, lebo úfali sme sa, že naši spolubratia, krv z našej krve, kosť z našej kosti, všemožne sa budú namáhať na tom, aby sa naše pomery zlepšily, aby farchy naše umenšené byly. Roky a roky čakáme, aby národohospodárske pomery štátu a majetkové záujmy jednotlivých občanov staly sa sriadenými. Aby hmotný zveladok, čo základ duševneho vývinu a rozkvetu umenia, všemožnou podporou štátu stal sa všeobecným. Aby prisluhovanie spravdnosti prístupnejším, lacnejším a rýchlejším bolo. Aby daňové pomery pravidelnejšie sriadené byly. Aby administrácia už raz starých nerestí očistená a opravená bola. Roky a roky čakáme na toto, a dnes práve tak ďaleko sme od týchto práv, ako pred mnohými rokami, Kto je toho vinnou? V prvom rade nemiestne pokračovanie našich opozícií, ktoré úlohu svoju v tom hľadajú, že sa usilujú všetko prekazif, čo vláda chce, bez rozdielu či je to prospešné pre krajinu alebo nie? Z tohoto stanoviska vychodiac i tými najplanšími prostriedkami zamedzili veškerú činnosť snemu a oni sa ešte vystatujú, že týmto vraj ratovali vlast. No my pekne ďakujeme za také

ratovanie, ktoré cele tak sa vyníma, ako keby — aby mráz kvetiny nezničil — vytrhali celú zahradu. Podivné liečenie, — aby človeka zuby nebolely, odrezat mu chcieť celú hlavu. — A nám nutno bolo na všetko toto nečinne — bezvládne sa dívať.

Len dôvera v prozreteľnosť Božiu a viera v určenie štátu nášmu dané nás zachránila od toho, že sme nezúfali. No príde doba, kde súdiť bude národ. Kde občianstvo na prisnu váhu pokladie účinky svojich zastupiteľov, a dľa najdenia výrok svoj nad nimi vynesie. Potom sa len budú môcť honosiť víťazstvom ale iba tí, ktorí pri tomto súde za pravých uznani budú. A deň tohoto súdu nenie ďaleký. *Pravdomil.*

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Politické rozpoloženie. Všetci vážnejší politici teraz nerobia nič, jako že buď dávajú, buď poslúchajú dobré rady o tom, jako by sa dal pokoj uzavreť medzi parlamentárnymi stránkami. Keby bolo medzi bojujúcimi len kus dobrej vôle, tak by bol pokoj chytrou uzavrený. Lenže tentoraz neni zapotreby natoľko radcov a dobrých rád, jako kus vlasteneckej dobrej vôle.

Vyjednávania o pokoj vedie teraz Koloman Széll. Aekoľvek je Széll všeobecne vážená a obľúbená osobnosť, predsa ani jemu sa nechce tak ľahko podariť pokoj. Hlavná prekážka, tá totižto že pod akými podmienkami a do kedy má byť s Rakúskom uzavrená colno-kupecká smluva, je už odstránená. Všetky stránky prijaly Széllom navrhnutú formulu, aby sa totižto smluva uzavrela do roku 1893-ho, a aby sa v nej zvlášte označilo, že si Uhorsko podržuje právo samostatného colného územia. Po odstránení tejto závažnej prekážky vyskytly sa nové, asice osobné prekážky.

Opposície totižto žiadajú, aby na vyjednávaniach o pokoj bral účasť aj budúci ministerský predseda a aby tento stál dobre za to, že podmienky budú splnené. Táto žiadosť sa nedá splniť a protiví sa zákonu. Terajší ministerský predseda barón Bánffy sa posiaľ nepoďakoval a tak predbežne nemôže byť ani reči o tom, že kto bude ministerským predsedom budúce. Vláda navrhla aby za prijatie ustálených podmienok nestály dobre jednotlivé osoby, ale jednotlivé parlamentárne stránky. Keď sa dohodnú ohľadom podmienok pokoja, tie sa prednesú v patričnom klube stránky, a tá ich prijme a tým je poskytnutá tá najväčšia bezpečnosť, že budúca vláda, ktorá bude vymenovaná z lona liberálnej strany, podmienky tieto aj splní.

Keď sa už tak prebrádo aj cez túto ťažkosť, že totižto opposície odstúpia od tej žiadosti, aby budúci ministerský predseda čo taký bral účasť na poradách, vyskytly sa nové ešte ťažšie prekážky. Vláda za pod-

mienku pokoja označila, aby snem terajšej vláde odhlasoval indemnitú a polročné provisorium vo vyrovnaní s Rakúskom. Opposície nechcú ani počuť o tomto, lež žiadajú, aby sa barón Bánffy hneď a hneď poďakoval. Vládna strana stojí pevne na tom, že indemnita a provisorium musí byť terajšej vláde odhlasovaná, čo aj sám kráľ položil za podmienku pokoja.

Uzavretiu pokoja čo ďalšia veľká prekážka stojí v ceste, že opposície nechcú prijať také zostrenie stanov snemovne vyslancov, žeby takzvaná technická obštrukcia stala sa nemožnou. Vláda chce tak zostríť stanovy, že sa vytvorí možnosť toho, aby sa hlasovaním dľa mena vyplnily zasadania snemu cez celé mesiace.]

Ani ohľadom zákona o čistote volieb nevedia sa stránky tak ľahko dohodnúť. Tu robí veľkú prekážku ľudová strana, ktorá nechce dovoliť, aby sa do návrhu vzal aj taký paragraf, ktorý zabráňuje kňazom z kancelov kortešovať.

Splnomocnení jednotlivých opposičných strán každodenne vyjednávajú teraz so Széllom, ktorý ich žiadosti podáva vláde, taktiež aj podmienky vlády sdeľuje opposiciám. Kapacitovanie ide veľmi ťažko a keď tieto riadky píšeme, ani zďaleka nemožno vedieť, či pokoj bude vôbec uzavrený a jak áno, tak kedy sa stránky dohodnú.

Soštátne zverolekárstva. V ministerstve orby už vypracovali návrh zákona, ktorým sa zverolekárstvo prejíma do štátnej správy. Otázka je, kedy sa bude môcť pojednávať tento veľavýznamný návrh zákona.

Vakácie vyslancov. Vyslanci skutočne mohli terajšie svoje povolanie až do smrti zunoť, lebo veď od týždňov sa iné nerobí, jako číta menoslov, a to tak ide od 10-tej do 2-hej odpoľudnia. Toto je veru nie k závideniu. Aby si koľko-toľko vydýchli, na utorkovom zasadnutí usniesli sa na tom, že tri dni nebude zasadnutie. Krajina tým neztratí úplne nič, lebo pre krajinu je to úplne jedno, či snem drží prázdniny a či vyslanci zasadať a číta sa menoslov od počiatku do konca.

Platy vyslancov. Vyslanci dostávajú svoj plat štvrtročne, asice vo februári, máji, auguste a novembri. Teda 1-ho februára prislúchajúcu štvrtročnú plácu si už vyzdvihli neobzerajúc sa na to, že sa nachádzame v bezzákonitom stave a tak nemali by práva plat si žiadať. Najkrajšie je, že medzi prvými, ktorí si plat vyzdvihli, boli práve vodcovia obštrukcie, tedy hlavní pôvodcovia bezzákonitého stavu. Ba či ozaj nebudú pozdejšie baróna Bánffyho za to na zodpovednosť ťahať, že im dovolil 1-ho februára platy vyzdvihnúť.

Z Rakúska. Nielen my nevieme čo robiť so snemom, ani Rakúšania nestoja v tomto ohľade lepšie, ba ešte horšie než my. U nás teraz sasedania snemu pozostávajú iba zo samých hlasovaní dľa mena, v Rakúsku zase zo samých kočíiských nadávok a najnovšie už aj — z bitky. V zasadnutí rakúskej ríšskej rady 27-ho januára nemeckí vyslanci pobili sa s českými vyslancami tak tuho, že ich sluhovia sotva boli vystave roztrhať.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 25-ho januára. Hlasovalo sa dľa mena do tých čias, pokým neprišiel čas na interpellácie. Vtedy vyslanec *Papp* interpeloval ministra orby, aby spravil všetko možné, žeby sme náš rožný statok mohli do Nemecka vyvážať. Toto bolo jediné múdre slovo na dnešnom zasadnutí.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 26-ho januára. Dneskajšie zasadnutie pozostávalo výlučne z hlasovania dľa mena, asíce hlasuje sa vždy nad tým, či jednotliví vyslanci smú pred denným poriadkom hovoriť. Ten denný poriadok bol už tak dávno ustálený, že mnohí ani nevedia, čo je vlastne na dennom poriadku. Veru je to smutné, že snem už dobre vyše mesiaca nemôže pristúpiť k voľbe riadneho predsedu a podpredsedov, čo bolo určené na denný poriadok ešte minulého roku v decembri.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 28-ho januára. O dneskajšom zasadnutí tiež nevieme iné povedať, jako že pozostávalo zo samých hlasovaní. Teraz opoziční vyslanci nezadávajú už opravy k zápisnici, lež žiadajú si prehovoriť pred denným poriadkom o najrôznejších veciach. Jakkáhle si niekto z opoziícií žiada prehovoriť pred denným poriadkom, liberálna strana zdvorile odpovie: „čujme!“, opoziícia ale nechce vypočuť svojho kompana a žiada hlasovanie dľa mena. Tak to ide so dňa na deň. Hlasovania sa sypú, jako leják pred všeobecnou povodňou.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 30-ho januára. Dnes bolo premene k vôli aj tajné zasadnutie. Vekový predseda starý *Madarász*, [48-nik veľmi si rozhnival na seba neodvisliakov. *Mikuláš Lakatos* bol totižto zadal k zápisnici opravu, zadajúc súčasne 20-timi podpismi opatrenú žiadosť, aby sa nad tým, či tá oprava má byť prijatá, dľa mena hlasovalo.

Predseda *Madarász* chcel sa o tom presvedčiť, či sú tí skutočne prítomní, ktorí prosbu podpísali a keď prečítal ich mená, vysvitlo, že boli iba ôsmi tam, následkom toho predseda nenariadil hlasovanie dľa mena.

Pre toto sa neodvisliaci nabnevali na *Madarásza* a žiadali tajné zasadnutie.

Tu sa ponosovali vyslanci, že im zápisníci nedovolila vopred prezreť zápisnicu. *Madarász* prisľúbil, že od zajtra počnúc budú si môcť zápisnicu obzrieť ešte pred zasadnutím; to ale nedopustil, žeby hlasovanie žiadajúce hácky boly neprítomnými podpísané. O tomto sa kus podišputovalo, načo bolo tajné zasadnutie ukončené a pretvorené na verejné. Tu sa pokračovalo zase v hlasovaní dľa mena.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 31-ho januára. Dnes už bolo počuť aj reči, nielen samé tupé hlasovanie. Zápisnica bola bez poznámky prijatá, taktiež ani sa nikto nehlásil k slovu pred denným poriadkom. Po uhodnovernení zápisnice hlasovalo sa tri razy dľa mena nad tými návrhmi, ktoré zvýšily z predošlých zasadnutí.

Zatým navrhol predsedajúci *Madarász*, aby snemovňa od 1. do 4. februára nevydržovala zasadnutie.

Proti tomuto návrhu ozval sa *Franc Sima*, ktorý hovoril proti výboru, vyjednávajúcemu o pokoj. *Simovi* na krátko odpovedal *Alexander Hegedús*, načo snem veľkou väčšinou rozhodol, že 3 dni nebude držať zasadnutie.

Povolanie.

Povolaním človeka je to, k čomu ho Božská prozreteľnosť, jeho um, spôsobnosť, schopnosť a dané okolnosti určily. Ponevác sú ale u ľudí um a schopnosti rozdielne, okolnosti rozličné, preto sú toľkoraké i povolania alebo stavy. Tak máme stav hospodársky, remeselnický, obchodnícky, úradnícky, umelecký atď, všetky tieto stavy ale tvoria jeden nerozlučný celok spoločnosti ľudskej, ktorý ani jeden bez všetkých ani všetcia bez jedného jestvovať nemôžu.

Veźmeme si na príklad stav hospodársky. *Gazda*, ktorý žije z úrody svojej roličky, nemôže žiť bez priemyselníka, nie preto, lebo *gazda* venujúc sa vede hospodárskej, neosvojil si odvetvia toho priemyslu, ktoré potrebuje každodenne ku pomoci. Keď sa na príklad *gazdovi* zlomí koleso, nútený je ísť ku kolárovi, aby mu spravil nové a tak sa to má i s odevom a obuvou. A keď zase priemyselník potrebuje niečo k výžive, utisnutý je na *gazdu*, ktorý mu predá už či zbožia alebo strovy.

Avšak jak *gazda*, tak i priemyselník utisnutí sú na kupca, lebo *gazda* zvyšok úrody a remeselník zvyšnú svoju výrobu vzájomne nie sú vstave spotrebovať. Potrebujú teda kupca, ktorý zvyšnú úrodu *gazdovu* a výrobky priemyselníkove kúpi a odvezie ta, kde takých niet. Kupec teda potrebuje jak *gazdu* tak priemyselníka a títo zas potrebujú kupca, lebo nikto nemôže viesť razom troje povolani a zamestnani a obstarávať si to sám, čo potrebuje k prevedeniu svojho zamestnania z iných krajov.

A jakokoľvek utisnutý je kupec na *gazdu*, *gazda* na priemyselníka, tak všetcia títo sú utisnutí na ostatných, iné povolanie majúcich ľudí, lebo jeden bez druhého žiť nemôžeme.

Žijúc takto pohromade v obciach a mestách tvoríme krajinu, štát, ktorý je nám vlasťou. Ku spravovaniu obcí, miest a tak štátu potrební sú zas k tomu povolani ľudia, ktorí všetkých nás týkajúce za záležitosti spravujú. Obec bez predstavenstva byť nemôže a tak ani štát. Predstavme si len takú obec, kde by nebolo predstavenstva, ako by to vyzeralo s verejnou bezpečnosťou a svätosťou nadobudnutého majetku, keďže už i tam, kde má obec slabých predstavených, ide všetko dolu vodou.

Teda práve ako obec predstavenstvo, tak

i štát potrebuje úradníkov, ktorí riada len naše záležitosti, a bez ktorých byť nemôžeme. Potrebujeme učiteľov, profesorov, aby nás vyučovali, potrebujeme sudcov, aby nám pravdu prislúhovali, potrebujeme strážcov nad našou bezpečnosťou, musíme udržiavať vojsko, aby nás vonkajší nepriateľ nenapadol a potrebujeme daňových úradníkov, aby vyberali od nás peniaze potrebné na udržiavanie tých inštitúcií, bez ktorých sa zaobísť nemôžeme, ak len nechceme zaostať na poli vedy, pokroku, vývinu, alebo vydať naše majetky ľubovôli ničomníkov a darebákov.

Že za tieto služby potrebuje učiteľ, profesor, sudca, vojak, úradník, predstavený obce atď. plat, aby mohol vyžiť a svoju rodinu udržiavať, rozumie sa samosebou, lebo veď ako porekadlo hovorí ani Bomu darmo neslúžime. Je pravda síce, že v časoch nadvlády zemanov boli ľudia, ktorí prijímali úrady z passie, zdarma, bez všetkej pláce, ale tú dobu práve preto nikto si zpäť nežiada, lebo o rovnoprávnosti rozhodovala slúžnovská palica a o slobode stoličný dereš.

Nie je teda správne, keď poniektorí ľudia, ktorí v svojom «poučovaní» ľudu tratia dobrú

cestu, hlásajú, že predstavení, úradníci atď. sú sluhom daň platiacich občanov a že mu každý dľa svojej ľubovôle môže rozkazovať. Lebo keď by sme touto mierou merali, tak by i ten gazda, ktorý svoju úrodu a ten remeselník, ktorý svoje výrobky predá neodvislému boháčovi, bol sluhom tohoto boháča, a toto predsa nikto neuverí. Úradník, predstavený práve tak pracuje, pravda duševne, čo je ťažšia práca, ako remeselník telesne a práve tak chce a právo má vyžiť ako gazda, ktorý na poli vyrába svoju výživu.

Nikdy nebolo horšie v tom dome, kde jeden brat vyhadzoval na oči druhému, že ho svojou prácou vyživuje, tam boly vždy rôznice, ktoré viedly často až k najšpatnejším skutkom. A čo platí o jednej domácnosti, to platí i o celej krajine, lebo veď vo väčšom smysle slova všetci žijeme v jednej domácnosti. No a veríme, že si takých rôznic a špatných skutkov, jaké sa z podobných štvanií odohrávajú v podaktorej domácnosti, nikto nepraje mať v krajine, lebo vediac že *všetcia sme odkázaní jeden na druhého*, ani si len nevšímame štvania, vedúceho ku zmareniu dobrej shody medzi obyvateľstvom krajiny.

Čisté voľby.

Čisté voľby chcete páni?!

Dobre! — i *my* také chceme:
No otázka, či sa potom
Sídeme *s vami* na sneme;
Bo keď čisté voľby budú:
Mnohým krikľúňom odhudú,

Nuže čistme! — Predošetkým

Nech sa *nikto* nenatíska:
Kto je *súci*, — toho najdu
Tak z *daleka* ako z *blízka*.
Sám hľadá, — kto múdre ráta,
K zastúpeniu advokáta.

Nuže čistme! — Prázdne reči,

Programmom čo volať zvykli, —
Nech umlknu, — i tak *verit*
Dávno sme takým *odvykli*.
Programmom je: *vlast'*, jej *blaho*,
kto *ten* má, nechodí *naho*.

Nuže čistme! — jeden *nátlak*

Slobodu, jak' *iný*, hatí:
Vinnen je i *ten*, čo *berie*,
Práve, ako *ten*, čo *platí*.
I kto *vezme*, i kto *dáva*:
Volebného *vzdá* sa *práva*.

Tedy čistme! — Nech prestanú

Už raz vplyvy, *ale* *všetky*:
Jak' kde, tak *pri* voľbách budme
Nejarmené vlasti dietky:
Slúžny voľbu nech nekazí,
Ale nech *čušia* i *kňazi*.

Čisté voľby! — Nechže budú

Bez výnimky *ale* *všade*,
Nech prepadne trestu *každý*,
Kto je *takým* na závade,
Jak čistotu *túto* chcete:
Nám *raj* sebe *hrob* stelete.

„Nepravotte že sa ľudia Boží!“

(Úprimná rada pre našich gazdovcov.)

Napísal: Ján Porubský, advokát v Trenčine.*

(Dokončenie.)

Nuž a jakože by bolo možno ľud náš aspoň čiastočne odvykať od darobného pravotenia sa?

Na otázku túto odpovedal by som asi nasledovne:

Po 1-vé už v ľudových školách priučajme čo najhorlivejšie útle dietky naše *k úcte cudzieho majetku*, priučajme ich k tomu s vŕdnosťou ale prísne, prednášaním hojných príkladov statočnosti; priučajme malé dietky naše ku láske k bližným, ku láske zakladajúcej sa na desatero Božích prikázaniach, ktorá láska vytvára nenávisť, závišť, pomstu a škodoradosť, všetko to nešťastné pramene a pohnútky v zralejšom veku ku darobnému pravoteniu sa;

po 2-hé slávne duchovenstvo a predstavení cirkevni nech starajú sa o to čo najhorlivejšie, aby ich správe sverený ľud *pilne navštevoval služby Božie*; v chráme Božom ľud krom toho, že obdrží to, čo ku viere a večnému spaseniu mu je potrebné, naučí sa poznať práva svoje a povinnosti oproti svojim bližným, priuča sa ku smierlivosti, vedľa toho naučenia apoštolského „nech slnko nezapadá na hnevivosť vašu!“ V chráme sišly sa ľud považuje sa za jednu veľkú, čeladnú rodinu, ktorá vzájomne milovať sa má, napomáhať sa má; srdce, duša i myseľ veriaceho v chráme Božom sa sošlachti a odníme sa mu náklonnosť ku napádaniu blížneho a tak i ku darobnému a nešťastnému pravoteniu sa;

po 3-tie hľadme zakladať pre ľud vzdelavateľné čítacie spolky. Na čele spolkov týchto nech stoja kňazia, učitelia, vzdelaní mužovia u prostred ľudu žijúci a srdeční i horliví priatelia ľudu, v spolku tom nech poskytujú ľudu poučné prednášky, dávajú mu do ruky poučné knihy; spôsobom týmto odstraňa ľud *od navštevovania prekliatých krčiem a od vysedávania v nich*, krčmy — tieto pekelné chyže — snáď *najviac* podporujú ľud v darobnom pravotení sa, tam ľud zaháňa a troví, miesto toho, čo by mal pracovať a zarábať; tam od ľudí zlých a trúnkom omámených prijíma zlé rady, podráždenia; tam kľujú sa pikle susedov proti susedom, tam — v otrunčenom stave — zapletú sa občania do zvaďy a bitky, ľudia, ktorí ináč nikdy by proti sebe ruky nepozdvihli.

Nemožno mi, aby, na tomto mieste neprosil vás, drahí rodáci moji s celou úprimnosťou — *odučte sa od navštevovania krčiem*; každé okamženie tam ztrávené, je ztrátou na našej cti, na našom majetku; na našej domácej spokojnosti a nie jedna darobná pravota započala sa v krčme a zničiac rodinný pokoj občanov, zakončila sa odlicitovaním krčmu navštevovavšieho občana!

po 4-té ku pánom rychtárom, notárom a sirotským otcom, ktorí u prostred ľudí žijú, s ním denne sa stretávajú, mám tiež tú srdečnú prosbu, aby ukázali svoju

*) Pojednanie toto napísal pôvodca pre hospodársko-lesnícky spolok stolice trenčianskej.

lásku ku vlasti tým, že nevedomý ľud v daných pádoch dľa možnosti *odevážať budú od darobného pravotenia sa*, aby pracovali na tom, žeby sa ľudia dorozumeli, lebo verte mi, že *nie je takej právnej otázky, ktorú by nebolo možno medzi stránkami rozumným a miernym spôsobom v obci cestou priateľskou pokonať tak*, aby nemuseli po súdoch chodiť; a konečne.

po 5-te, najvznešenejšia úloha čaká avšak na advokátov, lebo oni *sú prvi posudzovatelia právnych záležitostí*, v ktorých ľud náš k nim o radu sa obracia. To je neodškriepiteľná pravda, že náramne veľký počet advokátov v našej stolici neukazuje na zdravé spoločenské pomery; čím viac je advokátov, tým viac hašteri sa ľud na patričnom vidieku. — Ani na myseľ mi nepadá veľavážny a čestný sbor advokátov stolice trenčianskej potvárať zo sobeckosti (egoizmu), avšak je to vec prirodzená, že tam, kde práca advokátska je veľmi podelená, boj o jestvovanie nedovoľuje času, aby advokát toľko dbal o pokonanie právnej záležitosti medzi stránkami cestou priateľskou — prv než by súdne bol zakročil — jako by sa to k dobru ľudu stať malo, a potom snáď aj keď vec k súdu príde, väčší zárobok vyzerá pre advokáta, jako vtedy, keď stránky po priateľsky pokoná.

Nuž ale, nech stoja veci jakokoľvek, každý advokát, jako človek vzdelaný, pravý vlastenec, vodca a radca ľudu podistým po vypočutí stránky, predne poradí jej, aby s protivníkom svojim po dobrotky pokonala sa a podá jej na ruku spôsob, pod jakým stať by sa to mohlo, že upozorní stránku na veľké útraty, ktoré z pravotenia sa obom stránkam by sa zapríčinily; — predpokladá sa o advokátovi, že stránku do darobnej a bezvýslednej pravoty nezapletie, lebo veru na každom krajiare útrat, ktoré v pravote platí sa musia, ľpi možoľ a boľastná práca ľudu, a na darmo vyhodená útrova nedonáša nikomu pravého požehnanja. Nuž toto hľa je *vznešená úloha* stavu advokátskeho.

* * *

Vy ale drahí rodáci moji, dajte si povedať, že vždy — ale vždy lepšie je „chudé pokonanie“ než „bohatá pravotná výhra“, lebo pokonanie oslobodzuje vás od neistej budúcnosti, od starostí a útrapov, a ponechá vám bližneho vašeho i naďalej za priateľa, o ktorom neviete, či nebudete ho ešte potrebovať; — preto aj pri zakončení tejto krátkej úvahy a na základe tu povedaného poznovu privolávam vám:

„Nepravotte že sa ľudia Boží!“

DOPISY.

F. Zsadány, dňa 24. jan. 1899.

Veľactený Pán Redaktor!

Dlhý čas prešiel, čo sa v tomto časopise z nášho okolia nikto neohlásil, — no, medzi takých aj ja patřím, ktorý síce nemľchal som z lenivosti alebo z ľaho-

stajnosti, lež s jednej strany preto, že ma úradná práca batila, s druhej strany ale preto, že som ani dostatočnej a zaujímavej látky, materie ku dopisom nemal; teraz ale keď mi už aj trochu času zbýva a i materie ku dopisu sa najde, chytám sa pera toto napísať.

Rok starý sme prezili pri dosť prajných pomeroch, ľudia boli nadmieru chvála Pánu Bohu zdraví, ani žiadne pohromy nás nestihaly, úrody sme mali dosť dobré, živnosti potrebnej svet dostatočne narobil, o psote u nás málo slychať, čo už aj z toho vidno, že sa mladí hŕfne ženía a vydávajú, čo by pri psote a biede nebolo; medzi tým u nás psotu a biedu aj to zaháňa, že je ľud veľmi sporivý a usilovný, groš ťažko zarobený si vie šanovať a darmo ho nepremrhá; striezlivosť je u nás všeobecne známa, čo aj z toho vysvitá, že u nás krémári jedno za druhým bankrotirujú, ešte žiadon neodišiel od nás s peniazmi. Porcie a iné dávky u nás ľud tak riadne platí, že nikdy ani krajiara reštancie nezostane; čo je ale hlavná vec, že ľud nenie zadlžený, ba práve naopak ešte každý má aj pár zlatých usporených, pracuje si okolo svojho hospodárstva, pridŕža sa Pána Boha a pri tom ctí aj svetskú vrchnosť, čo im jedine ku chvále slúži. Lež nevedno, či aj terajšia mládež, keď vyrastie, bude taká, lebo tá si trochu priveľa dovoľuje, sotva že vyjde zo školy už blúdi po nociach, začne navštevovať krémy, pripáli si na cigaru, ide do roboty do Pešti a tam nič dobrého na seba nevezme; prijdúc domov rodičov si nectí a len čím skorej aby mohol synček majetok od rodiča dostať, potom už rodič mu je na obťaž a rád by bol, keby rodiča mohol dať čím skorej zahrať. Toto je u nás trochu smutné a k obávaní, že ten mladý podrost bude veľmi odchýlny od ich predkov. Sú síce aj rodičia voľačo tomu na príčine, lebo mali by dietky svoje hneď od malička prísnejšie karhať a potom nie do Pešti púšťať, veď predtým veru do Pešti nechodili a žili u nás ľudia pokojne bez toho. Radšej by mali dať mládež do služby, kde by sa ona tak nepokazila, ako v cudzine sama na seba zanechaná, lež slúžiť nechce ísť, lebo tam tú slobodu nepožíva, čo v Pešti, alebo inde na robote, z čoho i tak žiadneho osohu nemá, lež jak duševné tak hmotné škedy áno.

Nech tedy rodičia dietky svoje od malička lepšie karhajú, nie tak ako doposiaľ, že sa v ich maličkosti o ne nestarajú a potom už keď vyrastú ich chcú pritaľovať, keď sa im už nedajú, lebo hovorí sa, že prút treba zhybovať, kým je mladý. — Ďalej do cudziny mládež nech nepúšťajú, kde sa úplne mravne pokazí, lebo nastane ten čas, že aj naša obec bude taká, ktorá hmotne a duševne upadne a blahobyť celkom v nej zmizne, — lebo však dobre nám je známo, že len tá obec sa dobre má, ktorej občania si doma svoje pole usilovne obrábajú, jako to aj doteraz u nás robia, tie obce ale, ktorých občania ustavične sem a tam po cudzine sa sháňajú, zo dňa na deň upadajú, lebo role poriadne neobrobia a zarobený groš ľabko premrhajú.

Ináč je u nás všetko ticho a všetko sa deje vo svojej riadnej — kolaji, len to je nového, že pán učiteľ,

ten chýrny vychovávateľ, pädagog pred pár dňami jedného 11-ročného chlapčeka pre jakúsi detskú samopaš, — ktorá by radšej smiech a nie hnev vylúdiť mala, — tak po hlave, tváre a inde svojou ťažkou neogabanou rukou zbil, že chlapec, ktorý i tak na mrcha nemoc trpel, od tých čias leží a nemoc ho neopúšťa, — to je ten chýrny pädagog, ktorý všetko len dľa výchovovedy, pädagogie robí. — Nuž či oni pán učiteľ aj toto v tej ich pädagogii čítali, že sa takýmto spôsobom majú deti trestať? Či aj to tá ich pädagogia hovorí, že sa učiteľ má dať pre bársjakú detskú pletku tak hnevu zachvátiť, že ani to nevie, čo robí a že aj na to zabudne, že má nedospelé a neumelé deti pred sebou? To ak iste v tej pädagogii čítali, čo aj v tých školských laviciach? No nech len robia dľa tej ich pädagogie a ich múdrej hlavicky všetko a uvidia, kam to povedie; však im je nikto nič, oni žiadnu vrchnosť ani žiadné vyššie nariadenia nepotrebnú, oni myslia, že v škole môžu robiť to, čo sami chcú, len že im musím povedať, že sa veľmi mýlia a že ich už trochu svet začne poznávať. Oj dobré je to porekadlo, že neučený majster, hotový kat. Mne by darmo volakto kázal, aby som mu pekne zomlel mericu žita, keď som sa to neučil, tak by sa na to ani nechytal.

Keď mi zas trochu času zbudne a voľačo nového sa pribodí, nezameškám to napísať. Za ten čas Pán Boh s nami a zlé preč.

Známy občan.

BESEDNICA.

Bystrina.

— Napísal: A. L. Lazarev. —

I.

Jedného zimného večera navrhol niekto, aby každý zo spoločnosti niečo vypravoval. Spoločnosť prijala tento návrh jednohlasne a počať mal sám hostiteľ. Dlho otáľal, až konečne sa pousmial.

„Už to mám! Poviem vám, ako som sa stal mužom svojej ženy...“

Maria, jeho manželka, vrtela hlavou:

„Jako by v tom bolo niečo zaujímavého!“

„Nehovor to!“ odmietal jej manžel.

„Neposlúchajte ho, pánovia. Rieknem vám to niekoľko slovami: on požiadal o moju ruku, ja som riekla „áno“ a bola svatba. Na tom predsa nenie pranič zaujímavého.“

„Áno, ponevác to zaujímavé ty zamlčuješ... Ja to predsa budem našim drahým hostom vyprávať...“

„Potom ale, páni, vám radím, aby ste tomu neverili, — alebo — aby ste verili zo všetkého len polovicu. Lebo on vám toho narozpráva! Ja ho už znám...“

„Marka, Marka! Vieš že podrývaš dôveru ku mne a k môjmu vypravovaniu? Keďby naši hostia neboli zároveň našimi najlepšimi priateľmi, nevyprával by to

Ale pred nimi ma nezahanbiš, Marka, oni ma príliš dobre znajú. Všetke pánovia?“

Hostia jednohlasne prisvedčili.

Vonku zúrila metelica. Vektor búchal okenicami, suchý sneh tľkol do okien, tam v lese a v poli ľudia mrzli a zápasili s vetrom, ktorý sa na nich vrhnul, ako zákerník vrhá sa na opozditého chodcu, chránili si tváre, aby uchránili oči od snehu, ktorý im ich zalepoval, na to ochabovali, blúdili a padali...

A tuná v chýži bolo teplo a útulno. Uhlie z kachiel vrhalo na všetko ružový odlesk. Mäkké svetlo lampy pod veľkým štítom nebodalo do očí. A sobecká myšlienka ovládla všetkými: jako je to dobre, že som tuná pod strechou u kachiel a nie tam v poli, v moci snehu a vetru.

II.

„V júni bolo tomu dvadsaťpäť rokov,“ počal pán Lichotin. „Bol som vtedy u svojej starej tetičky, ktorá ma bola pozvala k sebe a ktorá mala len jednu chybu: bola hrozne bázlivá a mala neveriteľný strach pred puškou, s ktorou som bol celé leto nerozlučne spojený. Tisíckrát pokúsil som sa ju presvedčiť, tisíckrát nedala sa ona prehovoriť. „Ale tetička,“ hovorieval som jej „čoho sa vlastne u pušky tak bojíte?“

„Ach, synku, z pušky sa striefa,“ odpovedala bledá strachom už len pri pomyslení na pušku.

„Zcela správne. Puška, z ktorej by sa nestrelilo, nemala by účelu. Ale to predsa nie je príčina, aby ste sa pušky bála?“

„Ja viem, synku, že si opovážlivý a že sa na svete ničoho nebojíš, ale ja som skúsená osoba. synku. Puškou môžeš zabiť človeka.“

„Máte pravdu, tetička. Ale i nožom môžete zabiť človeka a predsa sa pranič nebojíte, keď máte pri jedle vedľa taniera nôž.“

„Tys' tomu dal! Nôž, keď sa ho netkneš, neurobí ti nič, ale puška spustí sa sama.“

„Ano, keď ju spustíte, alebo zatiahnete kohútkom. Ale keď postavím pušku do kúta a cievou do stropu, potom vám puška nič neurobí.“

Ale tetička napriek tomu sa chytila za srdce a zbledla strachom, tak že nezbývalo mi nikdy iné, než prosiť tetičku za odpustenie a nechávať po pofovačke jako prv, pušku v malom domku na sto krokov od hlavného domu, kde tetička bývala. Na takúto vzdialenosť sa tetička pušky nebála.

Myslím, že som už riekol, že som sa s puškou nerozlúčil celé leto. A jej mám tiež čo ďakovať, že som sa v tej samote nenudil. Stávalo sa, že za svitania som si ju hodil na rameno, zavolať na Tresora a hajdy do lesa. Zastrelím vodnú sliepku alebo sojku, tu-tam vbehne mi do cesty zajac a čas letí, že ani neviem ako.

Keďby tej pušky nebolo, nebol by veru vedel čo robiť. Bol som práve po zkuškach univerzitných, nemal som čo robiť; susedia dobrí, starí ľudia, s ktorými sa

priatelila moja tetička, boli mi málo zaujímaví a kamarátov v okolí nebolo. A mladých dievčat a slečniek bál som sa, veríte-li, viac než tetička mojej pušky. Nevedel som, čo by s nimi hovoril a preto som sa im vyhýboval. Hovorily o mne, že som divoch.“

Pán Lichotin striasol popol zo svojej cigary a pokračoval:

„Razom na mojích potulkách prekvapila ma v lese búrka. Stromy šumely a ohýbaly sa vetrom tak silne, že tisíckrát som si myslel, že mi padnú na hlavu. Temný, hrozny mrak stál nad lesom a jasné hadovité blesky prebiehaly po mraku. Bolo mi úzko samotnému v lese. Strašily ma klátiace sa sosny v čierny mrak i jasné, žlté blesky. Oddýchol som si z hĺboka, keď sa spustil dážď. Blesky mihaly sa už redšie, hrom hrmel tiehšie a prúdy vôd, ktoré sa haly z neba ma skoro ani nezasiahly. Stál som pod takou širokou sosnou, že na mňa len kvapky dopadaly.“

Zatým sa mrak preniesol ďalej a zase prehladilo modré nebo. Najprv len kúsok, potom druhý, tretí a potom už zamodrilo sa celé nebo.

Prestať pršať.

Slečné papršky zase sa prerazily listím a triasly sa miliardami iskier na kvapkách visiacich na vetvách... Les bol po daždi čistý, jakoby umytý. Na cestách po krajoch hučaly potôčky. Vtáci sa otriasaly, počaly vyletovať a spievať. Zavolať som Tresora a obrátil som sa k domovu. Musel som ísť cez malú lesnú bystrinu; nebola ani široká ani hlboká, tak že dve dosky úplne stačily k slušnému mostu cez ňu. Bezstarostne si hvízdajúce, došiel som až k potoku zvanom Bystrinou a zostal som stáť, jako zkamenelý.

Lavičky nebolo tam!

Miesto malého lesného potoka, bublajúceho kameňom v hustej tráve, valila sa teraz divoká bystrina, a niesla so sebou polámané vetvy, lísta, mach, vyrvané koreňky. Lavičku uniesla divoká voda. Tresor podíval sa na mňa a ja na Tresora. Čo robiť? Najlepšie ísť podľa riečky až k mostu, asi na osem kilometrov. Už som vykročil, keď sa tu stalo niečo, čo ma zas zarazilo.

Hostiteľ sa zamlčal. Všetci boli veľmi zvedaví a žena jeho sa usmievala v myšlienkach.

„Ale čo to tedy bolo?“ nevydržal ktosi, a spýtal sa.

„Ach, áno,“ spamätoval sa hostiteľ „odpusťte... Na druhom brehu riečky stála deva. Neviem ani, kde sa tu vzala, ale ponač bola vo tvári červená a zafarka od-dychovala, z toho súdil som, že asi hodne bežala; vy viete, že som sa bál žien. Preto obidvaja sme mali taký poľakaný výraz. Napadla mi zbabelá myšlienka: utiecť. Ale hlas devy ma zarazil. Ona dívala sa v rozpakoch do valiacej sa vody a pýtala sa: „Čo je to?“

„To sa riečka rozvodnila po daždi,“ vykotal som rozpačite.

„Veď to ja viem. Ja sa ale pýtam, čo teraz budeme robiť?“ ozvala sa deva, opanovavšia sa o mnoho prv než ja. „Čo robiť? Keď musím prejsť na vašu stranu?“

Odpoveď na túto otázku nebola tak ľahká. Zamyslel som sa. Preskočiť nemohla. A preletieť, k tomu nemala krídel.

„Najlepšie počkať, až opadne voda,“ zašeptal som.

„A bude to hneď?“

„Snáď o dve hodiny.“

„O dve hodiny? A ja o hodinu už musím byť doma, slyšíte, musím!“

A hneď na to dozvedel som sa od nej, že príde o hodinu jej mama z mesta, a že iste sošiali, keď nenájde ju doma.“

„Ja viem ešte niečo,“ zašeptal som nesmele.

„Čo?“

„Osem kilometrov odtiaľto je most... Keďby ste ta šla.“

Deva spráskla ruky.

„Myslíte, že mám sedem míľové čizmy, aby za hodinu prebehla osem kilometrov po klzkých lesných pešínach?“

„Nuž...“ a zarazil som sa.

„Nuž?“ vyzvala ma s nádejou zablesknúvšou sa v jej očiach.

„Nuž, nezbúda iné, než čakať.“

„Čakať?“ dupla si nohou „čakať? Ja nemôžem čakať! O hodinu musím byť doma. Čo si už nič nevymyslíte?“ dodala so zničujúcou výčitkou.

III.

Vzdychol som si. Žena zostane vždy ženou. Sama si nič nevymyslí: to je docela v poriadku, ale keď muž nemá hneď radu pohotove, je zle! Rozbliadol som sa okolo, ale nebolo tu nič, čo by mi pomohlo rozriešiť ten ťažký úkol. Keďby bol mal sekeru, bol by zotal jeden strom a po jeho kmei bol by ju previedol, ale ja som nemal so sebou sekery. Mal som krátky malý nôž, ktorým by to bolo trvalo do rana, než by bol slabý stromok odrezal, ak by sa mi pritom nebol dvadsať ráz zlomil.

Po dlhej prestávke ozvala sa zas deva:

„Vy tedy nič nevymyslíte?“

„Nič,“ riekol som smutne.

„Docela nič?“

„Nič,“ sklonil som hlavu.

Dievča sa zamyslelo a potom razom zatlieskalo:

„Už to mám.“

Nechcel som tomu veriť.

„A čo je to?“ pýtal som sa smele.

„Docela jednoduché,“ riekla a s prosebným výrazom nežne dodala! „Preneste ma cez riečku.“

Začervenala som sa a sklopil oči. Ona si to ale inak vykladala

„Veď sa vám nič nestane,“ prosila. „Len sa trochu zamočíte. No, to zas na slnku vyschne. A jestli ma prenesiete, potom vám budem po celý svoj život vďačná. Po celý život, počúvajte, po celý život.“

A jej hlas sa triasol. Podoprel som pušku o peň stromu a k veľkému podiveniu Tresorovmu skočil som do Bystriny. Za malú chvíľu bol už za mnou. Nebolo to

tak zle. Na najhlbšom mieste šla mi voda po pás a nebola tak studená. Za minútu bol som u svojej neznámej a o dve minúty na to opatrne som ju preniesol ta, kde som nechal pušku.

Bol som asi hodne smiešny vo svojich rozpakoch a premožený. Ale ona silne stískala mi ruku a nežne mi riekla:

„Ďakujem vám. To vám nezapomeniem nikdy. Počula som, že ste príbuzný Olgy Vasilovej?“

Kýval som hlavou.

„Navštívte nás. Až pôjdete okolo Rozkošov stavte sa! Vy sem choviate tiež asi každý deň, že? Do videnia!“

A zmizla mi ako sen.

Bol som najpremočenejším, ale tiež aj najšťastnejším človekom na svete.

IV.

Áno, ztratil som dokonale hlavu. Nespál som pre ňu celú noc a k rano mal som hotový plán. Pôjdem na to miesto, ľahnem do krovia a budem čakať, až slečna Rozkošovie prejde na druhú stranu, potom odhodím sviazané dasky, ktoré robia lavičku a bude to. Plán, jako vidieť, nie najdúchaplnejší. Ale to viete, zamilovaný je schopný každej hlúposti.

A preto aj skutočne hneď rano zásobil som sa jedlom a vyšiel som do lesa; ani Tresora som nevzal so sebou, aby nezradil moju prítomnosť. Ľahnem si do krovia, díval som sa jako malé, biele obláčky tiahly na po modrom nebi, jako vtáci krúžili vzduchom a čakal som, čakal... Riečka bola už zas tým malým bublavým potôčkom. Dnes bude mi voda na najhlbšom mieste sotva po kolena. Dnes prejsť potok bude mi hračkou. Mne áno, nie ale slečne Rozkošovie, až prevediem svoj pekelný plán.

Jako dlho som ležal, nemôžem ani rieknuť. Čas sa vliekol jako slimák. Ale ja som sa nedíval na hodinky. Kolom bolo ticho, len vtáci bezstarostne preletovali s vetvy na vetvu. Muchy bzučaly mi okolo uší jednotvárnou svojou pieseň a čvrčok ozýval sa s trávy.

V tom zabelelo sa čosi u potoka.

Bola to ona!

Zastavila sa a opatrne sa ohliadla. Potom tíško prešla po moste a zastavila sa na druhej strane vytiahla z vrecka nožik a že neuveríte, čo urobila.

Pán Lichotin sa ohliadol do okola.

„Neverte mu, pánovia, cigáni a ani sa nezačervená,“ protestovala jeho žena.

„Ani len trochu... Áno. Slečna sa naklonila a prerezala prútie, ktoré spájalo dosky s kolíkami. A potom dosky spustila po vode, kde hneď zmizly. A potom zmizla v lese. Za štvrt hodiny stáli sme zas jako včera naproti sebe, a ona robila zase ako by mala bohvie aký strach pred matkou. Ale ja som jej už neveril. A o štyri hodiny stál som už pred tetičkou a smial som sa ako bez rozumu: „Ach, tetička, tetička, keby ste vy vedela jaký som ja šťastný!“

Tetička zalomila rukama a bola bledá ako stena.

„Tetička, vy myslíte, že som pozbyl rozum, ale to není pravda.“

„Ale nie, ale nie,“ lomila tetička rukama.

„Tak čo je?“

„Ty máš pušku na ramene, to bude moja smrť.“

Opravdu; samým šťastím zapomenul som odložiť pušku vonku. Ale tetička neumrela. Naopak, za mesiac išla do Rozkošov prosiť pre mňa o ruku mojej terajšej manželky.“

V záujme domáceho priemyslu na Horniakoch.

Potešiteľnú zprávu môžeme podať o dávno túženom hnutí, ktoré vzrástlo v kruhu „Krajinského priemyselného spolku“ v Budapešti v záujme pozdvižnutia domáceho priemyslu na Horniakoch. Kraj. priemyselný spolok vytknul si totiž vyvinúť akciu za zdokonálenie a pozdvižnutie domáceho priemyslu a týmto cieľom obživil svoju dávnejšie neúčinkujúcu odbornú sekciu domáceho priemyslu. Na čele tejto sekcie stojí, jeho excellencia Béla *Ghyczy*, pensionovaný Feldmarschal lieutenant jako predseda a dr *Július Kovács*, kr. radca ako podpredseda. Členovia tejto sekcie chcú vyvinúť zdarnú činnosť predovšetkým vstúpili v potyk s ľuďmi znalými položenie domáceho priemyslu v Uhorsku a vyzvali ich, aby držali v Kraj. priemyselnom spolku prednášky, v ktorých by naznačili ten smer, v ktorom má byť akcia za pozdvižnutie tohoto zanedbaného odvetvia priemyselného vedená. Na vyzvanie tejto sekcie pred týždňom barónka *Dánielová*, manželka ministra obchodu držala prednášku o torontálskom domácom priemysle a v sobotu popoludní dňa 29. t. m. podobne na vyzvanie správcov sekcie mal prednášku náš veľact. priateľ prof. dr *Adolf Pechány*. Obširnu, hlboko premyslenú prednášku, v ktorej dr *Pechány* poukázal na dosavadné chyby, na nový smer v ktorom má byť akcia vedená a v ktorej líčil biedny stav nášho slovenského ľudu, ktorému by sa zdrave vedenou akciou za domáci priemysel mohlo hmotne a tak i duševne pomôcť, podávame v krátkuťom výťahu v nasledovnom:

Prednášateľ v úvode hovoril o dolnozemskej agrárnej socializme a o nebezpečí ešte vždy zmáhajúceho sa stahovania Slovákov do Ameriky. Na Dolnej zemi agrárny socializmus, na Horniakoch však vystahovanie udržuje na povrchu robotnícku otázku. Vzdor prísny poriadkom a všetkým napomínaniam a upozorneniam so strany tlače ešte vždy trvá vystahovanie do Ameriky, a pretože väčším dielom dospeli a práceschopní mužskí zanechávajú vlasť svoju, už i na Horniakoch javí sa nedostatok robotníckych síl, menovite počas žatvy. Na Horniakoch gazdovia s roka na rok nútení sú povýšiť mzdu robotníkov, ale ani takto nemôžu sohnáť dostatočnú pracovnú silu. Prednášateľ potom obširne rozoberá skutočné príčiny vystahovania sa, život slovenských vysta-

hovačov a mienky Američanov o Slovákoch žijúcich v Spoj. Štátoch. Zajímavé hči účinkovanie amerických slovenských spolkov a tamojších slovenských časopisov, ktoré napospol veľkú činnosť vyvíňajú na poli národnostného fanatisovania. Chudobný slovenský ľud za dlhý čas vlastnou silou snažil sa odpomôcť smutnému hmotnému stavu a preto chytil sa domáceho priemyslu a takto počalo obyvateľstvo jednotlivých krajov chodiť po svete s výrobkami domáceho priemyslu. Podomové kupectvo ale dnes už nemožno považovať za dôchodkový prameň, hornouhorský domáci priemysel tiež nevykazuje vývin a preto susedný český a moravský domáci priemysel ubíja ho. Hornouhorské obce nútené sú platiť veľké obnosy na špitálske trovy, lebo slovenskí podomníci, následkom zlého zárobku zle sa odievajú a preto i často upadajú do ťažkých chorôb. K tomu ešte chudobná obec stará sa masí i o došupovanie v cudzine ochorelých a viac už práce neschopných podomových kupcov. Ťažký stav slovenského ľudu je pre národnostných horlivcov hotový politický kapitál, ktorý i všemožne vyúžitkujú pre svoju vlastnú politiku. Česi sa tiež hýbu, aby uskutočnili dávne zábery svoje: česko-slovenské priateľstvo. Ponevác ale slovenský ľud posiaľ nejaviľ zaujatosť oproti „slovenskej politike“ a Čecha vždy za cudzinca považoval, preto založili v Prahe t. zv. česko-slovenskú jednotu, ktorá chudobných slovenských chlapcov odváza do Česka, kde ich potom u českých priemyselníkov vyučít dá v tej nádeji, že títo čo vyučení priemyselníci navrátiac sa do svojej vlasti, stanú sa na Horniakoch mohutnými podporovateľmi českých snáh a záujmov. Tieto české zábery daly by sa ľahko prekaziť keď by bolo u nás postarano o ústavy, podobné nemeckým „Lehrlings-Heim“-om (Učňovské útulne), kde by slovenskí učnia umiestnení byť mohli, alebo, keď by sme spojenými silami horlivce pracovali na pozdvižnutí hornouhorského domáceho priemyslu. Toto druhé, totiž pozdvižnutie domáceho priemyslu, vzbľadom na hornouhorské zvláštne pomery, považuje prednášateľ za primeranejšie. Slovenský ľud v prvom rade miluje prírodu a preto radšej zaoberá sa gazdovstvom, pastierstvom a uspokojí sa i skrovnejšími hmotnými pomerami, len aby vo veebnej slobodnej prírode žít mohol. Početnými príkladmi dokazuje, že domáci priemysel môže sa stať bohatým prameňom dôchodkov, ale len vtedy, keď ho natoľko pozdvižneme, že bude môcť zdarne zavodiť s cudzozemským domácim priemyslom. Aj turistický priemysel, to jest dorábanie rôznych malých pamätných predmetov pre cestujúcich po našich hornouhorských čarokrásnych krajoch môže tiež zabezpečiť nášmu ľudu pekny dôchodok, veť s roka na rok rastie počet tých cudzincov, ktorí vyhľadajú naše nebotyčné Tatry, rumami praslávných hradov posiate Považie a iné oko i ľudskú dušu okúzľujúce body nášho horného kraju.

Domáci priemysel popri hmotnom osohu, donáša ľudu i veľký mravný osoh: ošetruje a háji jeho dobré mravy. Ustavičné zamestnanie priučí členov rodiny k pracovitosti, viaže ich ku domácejmu krbu a napomôže vývin spoločenských cností, z čoho nielen rodinám,

ale i obciam a celej našej milej vlasti vyplýva veľký mravný osov.

Záujem slovenského ľudu, ba celej vlasti našej požaduje, aby vzdelané obecnstvo chytilo sa vážnej práce: všemožným spôsobom napomáhať rozvoj domáceho priemyslu. Tu potrebný je všeobecný spoločenský pohyb a hornouhorskému vzdelanému obecnstvu jako i Kraj. priemyselnému spolku kynie pekná príležitosť, aby bezzištnou prácou ku sebe pripútajú slovenský ľud napomáhaním jeho hmotných záujmov, veľké služby preukázali i národnej veci.

Peknú a zaujímavú prednášku prijali poslucháči, v rade ktorých krom iné boly i dámy: manželka vyslanca A. Neumanna a Arthurova Matavovszky a páni: barón Béla Liphay, Koloman Karczer, Ignác Unger, Benedik Janesó atď. atď, s veľkou úľubou, s napnutou pozornosťou sprevádzavše prednášku dra Pechány, ktorému potom predseda Béla Ghyczy vyslovil v svojom a v mene sekcie veľkú vďaka za prednášku zároveň poprosiac ho, aby dovolil túže uverejniť v odbornom časopise „Magyar Ipar.“

CHÝRNÍK.

Manželka bulharského panovníka zomrela. Bulharského panovníka kn. Ferdinanda Koburga potkala veľká ztrata. Zomrela mu dňa 31. januára jeho mladá manželka *Maria Lujza*, kňažna z Parmy rodená Bourbon. Panovníčka zomrela na druhý deň po pôrode. Dňa 30. januára porodila zdravé dievčatko, v celom Bulharsku nastala všeobecná radosť; hlavné mesto Sofia bolo večer osvetlené a na druhý deň o 11. hodine predpoludním mladá panovníčka neočakávane skonala. Kňažna krátko pred pôrodom upadla do influenci, ktorá po pôrode vyhasila život mladej panovníčke, ktorá po piatich sto rokoch prvá zasadla na oslobodený trón bulharských panovníc, dajúc svojej novej vlasti dedičku trónu Borisa a knieža Cyrilla. V manželský stav s panovníkom Ferdinandom vstúpila dňa 18. apríla roku 1893 a jej manželstvo bolo šťastné ač niekedy to blaho zahalila veľmi politika, vtedy totiž, keď ako verná katolíčka musela prinešť tú obeť, že jej prvorodený syn tyrnovské knieža Boris v záujme Koburgovskej dynastie k vôli cárovnej musel byť pokrstený na ruskú pravoslávnu vieru. Kňažna pochodila z kráľovskej krve, lebo jej predkovia sedeli na francúzskom kráľovskom tróne. Bola 28-ročná. Ťažko navštívenému manželovi, oproti ktorému javí sa sústrast všetkých panovníckych dvorov európskych, zanechala troje dietok: dedičku trónu Borisa, mladšieho Cyrilla a práve narodené dievčatko, ktoré pokrstia Nadežnou.

Chorý biskup. Vacovský biskup Konštantín Schuster pred niekoľkými dňami upadol do ťažkej choroby a jeho stav sa tak zhoršil, že sa už aj ošpovedal a prijal posledné pomazanie.

Výročný deň smrti následníka trónu Rudolfa. Dňa 30. januára bolo tomu práve desať rokov, čo Uhorsko stibla nenahraditeľná ztrata. Kráľoviča Rudolfa, jediného syna nášho milovaného panovníka, našli mŕtveho v mayerlingskom kaštieli. Desať rokov uplynulo už od tej doby, ale úprimný žiaľ práve tak opanuje srdce každého poddaného, jako v ten strašný okamih, keď sa po krajine rozniesla trápna zvesť: Kráľovič Rudolf zomrel. — Z príležitosti desiateho výročného dňa tejto žalostnej udalosti jeho veličenstvo kráľ s arcikňažnou Máriou Valeriou navštívil hrobku kapucínov a skrúšene pomodlil sa najprv u rakvy svojho syna a potom pri rakve kráľovnej. Vdova po dedičovi trónu arcikňažna Štefania a jej dcéra arcikň. Alžbeta poslaly z Miramar utešené vence, ktoré zároveň s vencami mnohých členov panovníckej rodiny položily na rakev predčasne zomrelého dediča trónu. Nemecký cisár tiež poslal utešený venec, na jehož širokých stužkách skvel sa nápis: „Cisár Vilhelm II. svojmu vernému [priateľovi.“ V dvornom chráme bolo rekvie, na ktoré došiel i kráľ. V chráme kapucínov, jako i v hrobke odbývané boly smútočné služby Božie, na ktoré dostavilo sa veľké obecnstvo. Aj v mayerlingskom kláštore karmelitov bola smútočná omša. Deň pred tým deputácie všetkých tých plukov, ktoré nosia meno dediča trónu Rudolfa, jako i rôzne veteránske spolky ovenčily v cisárskej hrobke rakev nešťastného kráľoviča. V Budapešti tiež s veľkou pietou bol zasvätený deň smrti dediča trónu Rudolfa. V kaplnke sv. Žigmunda v kráľovskom hrade bolo rekvie, na ktorom boli prítomní hodnostári uhorského kráľ. dvoru a v Matiašovom chráme bola smútočná slávnosť, za veľkej účasti krajinských hodnostárov a pospolitého obecnstva.

Desider Szilágyi čestným mešťanom Veršeca. Právomocenstvo mesta Veršecu na svojom shromáždení jednohlasne zvolilo Desidera Szilágyiho bývalého predsedu snemovne vyslancov za svojho čestného mešťana.

Arciknieža cigáňovi. Arciknieža Franc Ferdinand minulého mesiaca poľoval v torontálskej stolici na panstve grófa Harnoncourta a pri obedoch, ktoré nasledovaly po poľovkách, vyhrávala banda Júliusa Rácza cigáňského primáša z Veľkého Bečkereku. Rácz tak pekne hrával pred vysokým poľovníkom, že mu teraz arciknieža cestou svojho hostiteľa poslal utešenú brillantovú náprsnú ihlu, ozdobenú svojím monogramom. S primášom teraz vraj nemožno ani len rozprávať.

Universitný kruh otvorili. Jako známo budapeštiansky universitný kruh t. zv. „Egyetemi kör“ pre politisovanie zavreli. Ponevác sa ale od toho času universitná mládež pokojne chovala a vzhľadom na to, že bývalí predstavení, jako i členovia klubu prisľúbili, že na budúce budú prísne zachovávať stanovy, minister výučby dovolil, aby kruh znovu otvorili.

Ruskí vojáci u rakve kráľovnej. Členovia deputácie ruského kexholmského pluku, ktorí prišli do Viedne blahoželať jeho veličenstvu, že je už 50 rokov majiteľom pluku, zároveň navštívili i cisársku hrobku a na raku kráľovnej Alžbety položili utešený venec.

Odmena za zalesňovanie holých priestorov. Minister orby cestou podžupana trenčianskej stolice za zdarné vysádzanie holých plôch a pustých stráň stromami poslal obci Beckovu 40 zl., Veľkej Slatine 96 zl., Timoradze 24 zl. a mestu Trenčín 120 zlatých odmeny. Tieto odmeny, keď budú obce stále zalesňovať svoje holé priestory, budú dostávať každoročne. Na základe dotyčného ministerského nariadenia podžupan teraz vyzýva predstavenstvá obcí, aby hľadeli primat majiteľov neúrodných plôch k vysádzaniu týchže lesnými stromami upozorniac ich na ten veľký hmotný osob, ktorý zo zalesnenia holých stráň kynie. V tomto ohľade pekným príkladom predchádza mesto Trenčín, kde behom posledných 10 rokov z holých, mesto obkružujúcich stráň, ktoré 300 katastrálnych jutár obnášajú, vyše 100 jochov vysadené bolo s pekným zdarom. — Minister orby podobne odmenil i šútovských a ratkovských bývalých urbárikov za vysádzanie pustých stráň a výmoľov. Cestou lesníckeho úradu sväto-martinského Šútovania dostali 120 zl. a Ratkovania 44 zl. odmeny.

Zhorela obec. Práve pri zatváraní čísla dostali sme krátku ale zarmocujúcu zprávu, že *Veľký Bobrovec*, v Liptove skoro celý ľahol popolom. Požiar vypukol za veľkého vetra v noci na 1. februára. Zhorelo asi 300 stavísk a hovorí sa, že zhoreli i ľudia.

Krst vodou z Jordána. U Štefana Radványiho v Miškoveci bola tieto dni pekná rodinná slávnosť. Štefanovi Radványimu narodilo sa teraz prvé dieťa, asice chlapček a novonarodeniatko tieto dni pokrstili a to vodou čerpanou z rieky Jordána, v ktorej — ako známo — pokrstený bol aj Pán Kristus. Vodu túto doniesol sebou miškovský evanj. biskup Zelenka, ktorý bol s nemeckým cisárom Vilhelmom v Palestíne.

Z Liptova. Stoličný výbor mal pod predsedníctvom Ludvika Kürthyho zasadnutie, na ktorom medzi inými záležitosťami vzal v známosť zpráva hlavného lekára, že zdravotný stav v stolici je nateraz uspokojujúci. Sirotská pokladnica koncom minulého roku vykázala 329.298zl. 56 krov majetku. Škôldozorca oznámil, že štát postaví v stolici osem hospodárskych opakovacích škôl. Rešencie pokladnice činia v direktnej dani 33.392 zl., vo vojenskej dani 6017 zl. a v poplatkoch 42.454 zl., v potravných a iných daňach 3595 zlatých. V cestovnej dani do konca minulého roku vplatené bolo 16.849 zl. 26 krov.

Bohatý žobrák. V Genfe po tieto dni zomrel jeden žobrák, ktorý každý mesiac dostával 10 frankov podpory z pokladnice chudobných. Žobrák spravil testament a tu vysvitlo, že našobral 80.000 frankov, asi 32 tisíc zlatých, ktoré zdedili dvaja jeho pokrevní.

Záhľadný prípad smrti. Pri železničnej dráhe vo Zvolene našli mrtvolu jedného človeka, ktorý mal veľkú ranu na hlave. O mrtvom zistilo sa, že je to Pavel Hulják, a bol fabričným robotníkom rodom z Očovej. Ponevác nenie žiadnej príčiny myslieť, že nešťastníka železničný vlak prešiel, môže byť teda reč len o vražde alebo o samovražde. Vrechnosť zaviedla vyšetrovanie.

Štyridsaťročný nemecký cisár. Nemecký cisár Vilhelm dňa 27. januára slávil svoje 40. narodeniny. Cisárovi z celej jeho ríše blahoželali. Náš kráľ z tejto príležitosti náštivil nemeckého veľvyslanca viedeňského grófa Eulenburga a touto cestou zaľahoželal svojmu vysokému priateľovi a spojencovi.

Dobročinnosť. Na zväčšenie školy v Szolnok, ktorú bol dal niekedy postaviť vacovský biskup Konštantín Schuszter a ktorá sa teraz stala primalon, menovaný biskup opäť daroval 25.000 zlatých, aby ku škole pristavili potrebám zodpovedajúcu novú budovu. Okrem toho biskup i voči svojim úradníkom preukázal opätovnú dobročinnosť, lebo nedávno daroval 10.000 zl. na ich pensijný fond.

Revír kniežata Hohenloheho. Nemecký knieža Hohenlohe, ktorý má pekný revír v Tatrách na Javorine, novšie opäť odkúpil revíry spišských miest Szepes-Béla a Kežmarku, čím zväčšil doterajší revír svoj na šesť štvorcových míľ. Knieža teraz obohatí svoj revír novou divočinou. Minulého roku dal si dodať z Kanady amerických jeleňov, toho roku ale skalných kamzíkov z uralských hôr; jeden taký kamzík stál 360 zl.

Generál na kanclí. Pruský generál Wiebahn, ktorý je známy ako výtečný kazateľ slova Božieho, na pozvanie švédskych officierov došiel do Stockholmu a tam pred viac tisícami vojska povedal dojímavú kázeň o Ježišovi ako najlepšom priateľovi našom tak v pokoji ako vo vojne. Kázeň pretlumočil jeden majór a zatým nasledoval spev cirkevného spevokolu posadky a modlitba jedného majóra. Generál Wiebahn i v dôstojníckom kassne povedal peknú kázeň, ktorú zas druhorodený syn švédskeho kráľa pretlumočil poslucháčom. Vo Švédsku teda pekne pestujú vo vojsku bohabojnosť a dobré mravy.

Cheľ rýchle zbohatnúť. Karol Grusch kováč v Novej Pešti cheľ rýchle zbohatnúť a toto zvediac jeho kamarát Jozef Sinmajster ponukol sa, že ak mu dá 500 zlatých, tak mu on zaopatrí päťzlatových dobre falšovaných bankoviek v hodnote 1500 zlatých, ktoré vraj ani čert nerozozná od pravých. Grusch sadol na lep a dal Sinmajstrovi 500 zlatých, ktoré si bol dlhoročnou prácou nasporil, začo mu Sinmajster odovzdal balík. Kováč s domnelým pokladom utekal domov a tu videl, že v balíku na vrchu ležala len jedna pravá 5 zl. bankovka, pod ňou ale 299 kuskov čistého bieleho papiera. Oklamany Grusch oznámil vec polícii, ktorá Sinmajstra našla a zatkla a proti kováčovi zaviedla vyšetrovanie.

Uhorské kone v Turecku a Rumunsku. Uhorské kone majú v cudzozemsku dobrý chýr, menovite pre ich vytrvalosť, následkom čoho balkánske štáty skoro výlučne z Uhorska kupujú kone. Tak nedávno turecký sultán vydal nariadenie, aby pre armádu kúpili 4000 koní v Uhorsku. Z Temešváru tiež dochodí zpráva, že ta došli dvaja rumunskí officieri a skupujú tam a na okolí kone pre rumunskú armádu. Posiaľ už zakúpili vyše 200 banátskych koní a toto je len jedna časť toho počtu koní, ktoré majú tam kúpiť.

Účinkovanie rádu milosrdných. Jak blahodarne účinkuje rád milosrdných v prospech trpiaceho človečenstva, vykazuje teraz jasne zpráva, ktorú o účinkovaní rádu milosrdných zostavil kráľ radca Stanislav Füzy, provinciál rádu milosrdných. Dľa toho výkazu v trinástich nemocniciach rádu, a síce v Prešporku, Jágri, Spišskom Podhradí, Temešvári, Pápe, Kismártone, V. Várade, Sklatici, Vacove, Zábrebe, Budapešti a Szatmári minulého roku bez rozdielu náboženstva a národnosti opatrovali 11.693 chorých súhrnne cez 301.760 dní. Z týchto vyliečilo sa 9710, pod opaterou ostalo 829 zomrelo 554. Zo súhrnného počtu chorých 1939 opatrovali v budapeštianskej nemocnici milosrdných; z týchto úplne vyliečilo sa 1560, zomrelo 115 a pod ďalšou opaterou ostalo 264. Tento výkaz najlepšie svedčí, že rád milosrdných zasluhuje všeobecné uznanie a podporu.

Z roztopaše. V Budapešti v jednom parnom mlyne na tretom poschodí dvaja mlynári z roztopaše chytli sa za pasy a dotiaľ sa hádzali a strecali, pokým jeden z nich cez úzke otvorené okno nevypadol na ulicu. Štefan Filipák, tak sa menuje nešťastník, z tretieho poschodia padol rovno na jeden voz, ktorý vtedy práve pod oknami šiel. Nešťastný človek, pokým dobrovoľní ochrancí prišli, vypustil ducha.

Zriedkavé zviera chytil do siete Imrich Demidor na svojej tani pri Szabadke. Je to sňahobiely hermelin, ktorý žije len na vysokom severe a v Strednej Európe patrí medzi najväčšie zriedkavosti. Demidor nadstavil sieť preto, lebo zbadal, že mu nejaký zver pustoší hydinu. Zriedkavú korisť daroval statkár prírodopisej zbierke hl. gymnásiuma v Szabadke.

Oznámené zemetrasenie. Jak ďaleko postúpila hviezdárska veda a technika, ukazuje nasledovný prípad. Zemetrasenie pozorujúci ústav v Lublani jednomu viedeňskému časopisu 25. januára oznámil, že nad ranom o 1. do 3. hodiny ustavičný pohyb strojov ústavu ukazoval, že na niektorom veľmi vzdialenom mieste je veľké zemetrasenie. A skutočne v ten istý deň v Mexiku (Amerika) bolo veľké zemetrasenie. Viac osád utrpelo veľké škody a mnoho ľudí ťažké úrazy.

Pytláci. V chotári obce Uj-Kigyós v békéšskej stolici už od dávnejšieho času pytláci pustošili divočinu Wenckheimovských lesov. Po tieto dni dvaja poľsní grófa Fridricha Wenckbeima, Mojžiš Deák a Juraj Bartolák opäť začujú v hore výstrely, hneď pospiechali v tú stranu odkiaľ počuli streľbu. Dojdúc na miesto vidia, že traja pytláci práve namáhajú sa jedného zastreleného srnca odniesť. Poľsní prekvapených pytlákov zastavili, títo však vzdorovali a strelili na poľsných. Jedna guľa usmrtila Deáka, a druhá smrteľne ranila Bartoláka. Žandarmeria všetkých troch vrahov chytila; sú to na celom okolí vychýrení pytláci Kelemen, Domokos a Gyulai.

Gróf a agent. Sdelili sme, že sa gr. Emanuel Zichy Ferraris s agentom Arnoldom Grünmanom pobil na ulici. Túto záležitosť teraz vybavili oba nepriatelia duellom na pištole. Neranili sa ale ani nepomerili.

Niet ľadu. Následkom ľavnej zimy rieky nezamrzly a teraz krémári majú strach, že nebudú mať ľadu. Zo Štrby však píšú, že Štrbské pleso zamrzlo a ľad je 40—50 cm hrubý. Hovorí, že zo Štrbského plesa budú vozit ľad do Budapešte a aj do Viedne. Ľadu je tam vraj na 1500—2000 vagónov.

Dvadsať detí pod ľadom. V nemeckej osade Rhein pri Königsbergu pod korčuľujúcimi deťmi prelomil sa ľad a dvadsať detí zahynulo.

Cena liekov. Ľudia hovoria, že je apatieka drabá a lekárnici sa zas ponosujú, že vrchnosť s roka na rok znižuje ceny liekov. Treba ale uznať, že teraz už niet toľko príčin k ponosám ako pred 50 rokami, čo vysvitá z nasledovného výkazu, ktorý zostavil jeden nemecký lekárnik o liekoch, ktoré za posledných 50 rokov prišli do obehu. Kilogramm dnes tak veľmi potrebovanej karbolovej kyseliny roku 1863. stál 34 zlatých, teraz ale len 1 zl. 10 krajciarov. Cena všeobecne známeho antifebrinu od r. 1887 upadla na polovicu, antipyrinu ale s 72 zl. na 50 zl.; kilogramm chininu r. 1855 stál 300 zl., kdežto dnes stojí len 16 zl.; za kilo chloroformu platili r. 1851 20 zl., dnes 1 zl. 90 krov. Za jeden kilogramm proti kašlu všeobecne užívaného codeinu r. 1860 platilo sa 2393 zl., dnes dostať ho už za 280 zl. Kilo glycerinu r. 1867 stálo 10 zl., dnes 80 krov. Kilogramm morfinu roku 1848 stál 210 zl., dnes 94 zl. — Z tohoto vidno, že cena liekov za posledných 50 rokov značne padla.

Nový boháč. Americké noviny do radu bohatých amerických millionárov opäť vradili nového, ktorý je ešte bobatším než známi millionári Vanderbilt, Makey, Astor a iní. Je to Amerikán John D. Rockefeller, ktorého pre množstvo jeho petrolejových prameňov nazvali i petrolejovým kráľom. Rockefeller pred tridsiatimi rokami bol skromným kníhvedúcom v jednom závode, kde mal 50 dollarov mesačného platu, tedy asi 120 zlatých, z ktorého obnosu statočne vyžil. Dnes má Rockefeller tak obrovský majetok, že mu donáša dvadsať millionov dollarov, to jest 50 millionov zlatých ročného dôchodku; boháč tento stroviť môže mesačne 1,666.555 dollarov (138.888 zlatých). A to ani neni div, lebo obrovský majetok donáša mu každú hodinu 2316 dollarov (5790 zl.) dôchodku. A Rockefeller vzdor svojmu majetku je nešťastným človekom, lebo nemôže sa poriadne ujaesť, ponevác trpí na nevyliečiteľný žalúdkový neduh, a tak nenie vytvoreué, že umre — hladom.

KU OBRÁZKU.

Opatrné a bláznivé panny.

Pán náš Ježiš Kristus vyučujúc ľud, aby bol čím ľahšie porozumený, v svojich rečiach používal podobnosť. Tak z jednej príležitosti hovoril, že kráľovstvo nebeské podobné je desiatim panám, ktoré vezmúc lampy vyšly proti mladoženichovi. Päť z tých panien bolo opatrných a päť bláznivých. Bláznivé vzaly si len lampy ale oleja do zásoby nie, kdežto opatrné vzaly si oleja

Platný od 1. októbra 1898.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. októbra 1898.

Budapest—Galantha—Zsolna					Zsolna—Galantha—Budapest.						
Stanice.	triedy	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	Stanice	triedy	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.
Budapest ny. p.	ind.	—	7:35	9:15	10:45	Zsolna (Rajecz-fürdő)	ind.	8:55	5:35	2:45	3:38
Galantha	—	—	10:33	2:30	3:26	Hricso	—	9:13	5:53	—	3:57
Gány	—	—	—	2:41	3:35	Kotteso 97. sz. őrh.	—	9:20	*6:00	—	*4:05
Szered	érk.	—	10:48	2:51	3:43	Nagy-Bicske-Predmér	—	9:28	6:08	*3:08	4:14
Súr	ind.	—	—	3:03	—	Pelvás 91. sz. őrh.	—	9:37	*6:17	—	*4:24
Szilád-Zéle	—	—	—	3:13	3:58	Podhr.-Vághéve 88. sz. őrh.	—	9:44	*6:24	—	*4:31
Lipótvár	érk.	—	11:08	3:20	4:00	Vág-Besztercze	—	9:53	6:35	*3:26	4:41
Liptóvár	ind.	8:20	11:19	3:38	4:25	Milochó 82. sz. őrh.	—	*10:01	—	—	*4:49
Madunicz 33. sz. őrh.	—	8:29	—	*3:45	—	Puchó-Kocskócz	—	10:12	6:54	3:40	5:00
Kosztolány	—	8:37	—	3:53	4:36	Alsó-Kocskócz 77. sz. őrh.	—	*10:18	—	—	*5:07
Drahóc 36. sz. őrh.	—	8:46	—	*4:00	—	Bellus	—	10:25	7:07	—	5:15
Póstyén	—	8:59	11:41	4:13	4:52	Lédecz	—	10:32	7:14	—	5:22
Pob.-Szerdahely 41. sz. őrh.	—	*9:09	—	*4:23	—	Illava	—	10:43	7:25	3:57	5:33
Brunócz	—	9:17	—	4:31	5:06	Dubnicz	—	10:54	7:36	—	5:44
Csejte-Szt. Kereszt 43. sz. őrh.	—	*9:23	—	*4:36	—	T-Trencs-Teplicz	—	11:02	7:44	4:09	5:52
Vág-Ujhely	—	9:36	12:02	4:53	5:21	Trencsén szem. p. u.	—	11:21	8:39	4:28	6:18
Bohuszlavicz	—	*9:46	—	5:04	*5:31	Trencsén-Istebnik	—	11:27	8:44	—	6:22
Melsicz	—	9:57	*12:16	5:15	5:41	Kosztolna-Zajrecs 54. sz. őrh.	—	*11:34	8:52	—	6:32
Kosztolna-Zajrecs 54. sz. őrh.	—	10:08	—	5:26	*5:51	Melsicz	—	11:44	9:04	*4:37	6:45
Trencsén-Istebnik	—	10:17	—	5:35	5:59	Bohuszlavicz	—	*11:53	9:15	—	6:56
Trencsén szem. p. u.	—	10:25	12:33	5:43	6:05	Vág-Ujhely	—	12:05	9:34	4:54	7:17
T-Trencs-Teplicz	—	10:38	12:42	5:56	6:17	Csejte-Szt. Kereszt 43. sz. őrh.	—	—	*9:43	—	*7:27
Dubnicz	—	10:53	—	6:29	6:34	Brunócz	—	12:17	9:49	—	7:38
Illava	—	11:05	1:01	6:41	6:48	Pob.-Szerdahely 41. sz. őrh.	—	—	9:55	—	7:40
Lédecz	—	11:16	—	6:52	6:59	Póstyén	—	12:33	10:10	5:15	7:55
Bellus	—	11:23	—	6:59	7:05	Drahóc 36. sz. őrh.	—	—	10:20	—	8:06
Alsó-Kocskócz 77. sz. őrh.	—	*11:30	—	—	*7:14	Kosztolány	—	12:48	10:29	—	8:19
Puchó-Kocskócz	—	11:39	1:18	7:13	7:23	Lipótvár	—	—	10:38	—	8:27
Milochó 82. sz. őrh.	—	*11:49	—	—	*7:33	Madunicz 33. sz. őrh.	—	1:00	10:46	5:34	8:35
Vág-Besztercze	—	11:59	*1:32	7:34	7:43	Lipótvár	érk.	1:17	11:10	5:44	—
Podhrágy-Vághéve 88. sz. őrh.	—	*12:07	—	*7:42	*7:51	Szilád-Zéle	—	1:29	11:23	—	—
Pelvás 91. sz. őrh.	—	*12:14	—	*7:49	*7:58	Súr	—	—	*11:32	—	—
Nagy-Bicske-Predmér	—	12:26	1:49	8:01	8:10	Szered	érk.	1:41	11:39	6:03	—
Kotteso 97. sz. őrh.	—	*12:33	—	*8:08	*8:17	Cány	—	1:52	11:56	—	—
Hricso	—	12:42	—	8:16	8:26	Galantha	érk.	2:02	12:06	6:22	—
Zsolna (Rajecz-fürdő)	érk.	1:00	2:12	8:35	8:44	Budapest ny. p. u.	érk.	6:55	5:55	9:20	—

Nagy-Surány—Kis-Tapolcsány.				
Stanice.	triedy	miesan. vlak I—III.	miesan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.
Nagy-Surány	ind.	4:40	12:35	4:42
Zsitva-Födemes	—	4:59	12:52	4:54
Mánya	—	5:27	1:13	5:03
Szt. Mihályúr 4. sz. őrh.	—	*5:39	*1:24	*5:16
Vajk	—	5:53	1:36	5:25
Verebély	—	6:24	2:00	5:45
Zsitva-Ujfalu	—	6:41	2:16	5:56
Betekints 8. sz. őrh.	—	*6:54	*2:28	*6:04
Taszár	—	7:10	2:40	6:12
Aranyos-Maróth	—	7:42	3:07	6:25
Kis-Tapolcsány	érk.	7:58	3:20	6:35

Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.				
Stanice.	triedy	miesan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.	miesan. vlak I—III.
Kis-Tapo'csány	érk.	6:25	4:41	6:45
Aranyos-Maróth	—	6:47	4:51	7:11
Taszár	—	7:06	5:02	7:30
Betekints 8. sz. őrh.	—	*7:15	*5:08	*7:40
Zsitva-Ujfalu	—	7:26	5:17	7:53
Verebély	—	7:51	5:36	8:23
Vajk	—	8:04	5:46	8:40
Szt. Mihályúr 4. sz. őrház	—	*8:15	*5:54	*8:52
Mánya	—	8:29	6:02	9:11
Zsitva-Födemes	—	8:47	6:16	9:35
Nagy-Surány	—	9:02	6:27	9:52

Pelsőcz—Murány.				
Stanice.	triedy	miesan. vlak II—III.	miesan. vlak II—99I.	
Pelsőcz	ind.	7:00	3:00	
Horka-Özörény 1. sz. őrh.	—	*7:16	*3:16	
Licze-Gieze	—	7:38	3:38	
Jolsva-Taplocza 6. sz. őrh.	—	*7:51	*3:51	
Jolsva	—	8:21	4:16	
Hisnyóvíz	—	8:51	4:41	
Vizesért 11. sz. őrh.	—	*9:04	*4:54	
Nagy-Rőcze	—	9:27	5:17	
Hosszurét 14. sz. őrh.	—	*9:44	*5:34	
Murány	érk.	9:55	5:45	

Murány—Pelsőcz.				
Stanice.	triedy	miesan. vlak I—III.	miesan. vlak I—III.	
Murány	ind.	3:00	11:20	
Hosszurét 14. sz. őrh.	—	*3:10	*11:30	
Nagy-Rőcze	—	3:28	11:56	
Vizesért 11. sz. őrh.	—	*3:32	*12:02	
Hisnyóvíz	—	3:44	12:31	
Jolsva	—	4:08	1:01	
Jolsva-Taplocza 6. sz. őrh.	—	*4:17	*1:10	
Licze-Gieze	—	4:30	1:23	
Horka-Özörény 1. sz. őrh.	—	*4:50	*1:43	
Pelsőcz	érk.	5:02	1:55	

* Podmienečne vlak zastane. Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej knižničiarne Viktora Hornýánskeho v Budapešti.